

**POWIAT
BIAŁOGARDZKI**

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU BIAŁOGARDZKIEGO NA LATA 2026-2034

SIERPIEŃ, 2025

Spis treści

I. Wprowadzenie do Strategii Rozwoju	3
1. Istota programowania rozwoju i przebieg procesu programowania rozwoju powiatu białogardzkiego	3
2. Podstawowe informacje na temat powiatu białogardzkiego	4
II. Podsumowanie analizy i diagnozy	7
1. Wyzwania wybranych obszarów, gospodarka	7
2. Wyzwania wybranych obszarów, rozwój społeczny	7
3. Wyzwania wybranych obszarów, infrastruktura, przestrzeń i środowisko	10
4. Zidentyfikowane problemy powiatu białogardzkiego w trzech obszarach analizy strategicznej	10
5. Uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne rozwoju powiatu białogardzkiego w obszarach	16
III. Koncepcja Strategii Rozwoju	23
1. Struktura koncepcji Strategii	23
2. Wizja rozwoju powiatu białogardzkiego	24
3. Misja powiatu białogardzkiego	25
4. Drzewo celów i kierunków rozwoju/działań Strategii	25
IV. Zarządzanie wdrożeniem Strategii	35
1. Organizacja wdrażania Strategii Rozwoju	35
2. Monitoring Strategii Rozwoju	36
3. Ewaluacja Strategii Rozwoju	38
4. Wskaźniki realizacji celów Strategii	38
SPIS TABEL	39
SPIS RYSUNKÓW	39

I. Wprowadzenie do Strategii Rozwoju

1. Istota programowania rozwoju i przebieg procesu programowania rozwoju powiatu białogardzkiego

W procesie opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Białogardzkiego zostały przyjęte następujące założenia prac nad Strategią:

- 1) Zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju.
Do istoty zasad zrównoważonego rozwoju należy całościowe ujmowanie jej podmiotu w relacji z otoczeniem. Zachowanie równowagi rozwoju obejmuje trzy sfery: gospodarczą, społeczną i infrastrukturalno-środowiskowo-przestrzenną.
- 2) W opracowaniu diagnozy wykorzystano dostępne dane oraz analizy i badania zewnętrzne oraz będące w posiadaniu Zamawiającego, wykonane do momentu rozpoczęcia prac nad Strategią oraz badania i analizy przeprowadzone w trakcie prac nad Strategią.
- 3) Prace prowadzone były z udziałem głównych interesariuszy Strategii. Przedstawiciele władz samorządowych Powiatu Białogardzkiego oraz gmin tworzących powiat, wytypowani pracownicy Starostwa Powiatowego w Białogardzie oraz przedstawiciele z sektorów publicznego, prywatnego i pozarządowego wspólnie z ekspertami/konsultantami uczestniczyli w pracach nad opracowaniem Strategii.
- 4) Przyjęte zostały następujące zasady pracy nad opracowaniem Strategii:
 - kierowanie i nadzorowanie prac przez przedstawicieli władz Powiatu Białogardzkiego zgodnie z przyjętym zakresem i harmonogramem prac,
 - udział w pracach diagnostycznych, prognostycznych i projektowych przedstawicieli władz samorządowych,
 - udział przedstawicieli gmin powiatu,
 - włączenie przedstawicieli 3 sektorów: publicznego, prywatnego i pozarządowego.
- 5) Założono uzyskanie spójności opracowywanej Strategii Rozwoju Powiatu Białogardzkiego z innymi ważnymi dla rozwoju zewnętrznymi dokumentami strategicznymi.

Szczególną, wyodrębnioną poniżej grupę założeń do prac nad Programem stanowiły prezentowane poniżej założenia metodyczne:

- 1) Praca nad opracowaniem Strategii była realizowana metodą mieszaną: ekspercką i uspołecznioną (partycypacyjną). Oznacza to, że rezultaty były wypracowane przy udziale zespołów w ramach przeprowadzonych 6 warsztatów. Praca warsztatowa była prowadzona przez konsultanta, który oprócz kierowania procesem pracy prezentował swoją wiedzę fachową i doświadczenie w tym zakresie.
- 2) W diagnozie stosowane były następujące rodzaje kryteriów oceny stanu istniejącego:
 - **kryteria społeczne** obejmujące warunki życia (poziom zaspokojenia potrzeb) mieszkańców,

- **kryteria funkcjonalne** uwzględniające sprawność bądź awaryjność systemów zasilania w media, systemów bezpieczeństwa, obsługi użytkowników obszaru powiatu oraz stopień elastyczności i podatności na przekształcenia,
- **kryteria porównawcze** wynikające z odniesień do innych, podobnych jednostek w skali lokalnej, regionu i kraju.

Obszary strategii.

Do programowania strategii rozwoju dokonany został podział na trzy obszary. W ramach tych obszarów przyjęto również zakresy przedmiotowe widoczne poniżej:

1) Obszar: rozwój społeczny.

- kapitał ludzki, edukacja publiczna,
- promocja i ochrona zdrowia,
- pomoc społeczna, wspieranie osób niepełnosprawnych,
- polityka prorodzinna,
- kultura, kultura fizyczna,
- porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli,
- przeciwdziałanie bezrobociu,
- dziedzictwo kulturowe.

2) Obszar: infrastruktura, przestrzeń i środowisko.

- infrastruktura drogowa powiatu,
- transport zbiorowy,
- gospodarka nieruchomościami,
- ochrona środowiska i przyrody.

3) Obszar: gospodarka.

- przedsiębiorczość,
- turystyka,
- rolnictwo i leśnictwo,
- aktywizacja lokalnego rynku pracy,
- promocja gospodarcza powiatu białogardzkiego.

2. Podstawowe informacje na temat powiatu białogardzkiego

Powiat białogardzki leży w północno-zachodniej części Polski w województwie zachodniopomorskim. Graniczy z powiatami kołobrzeskim, koszalińskim, świdwińskim, szczecineckim.

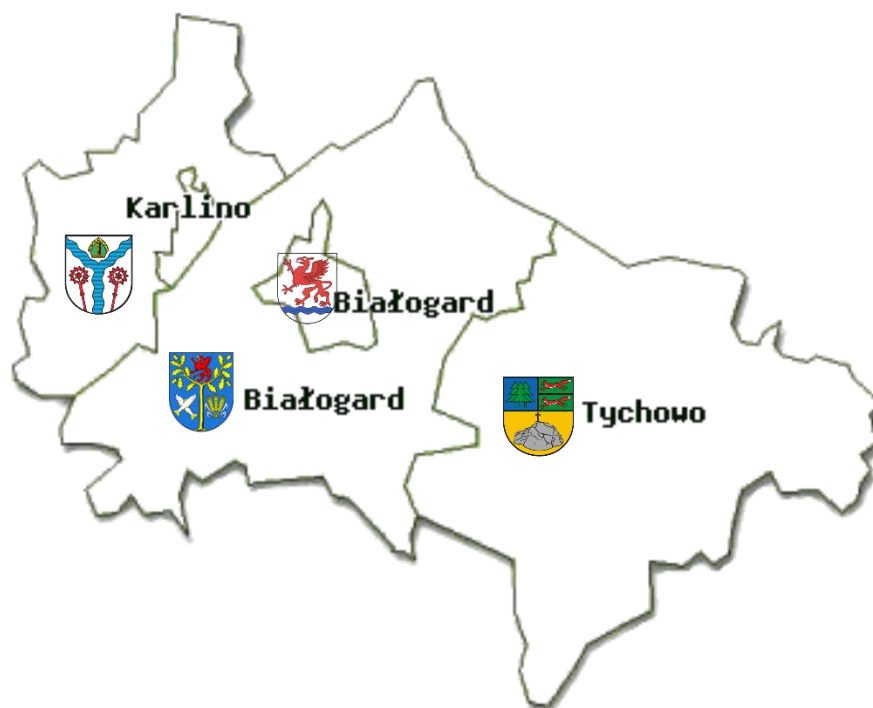
W skład powiatu wchodzi:

- gminy miejskie: Miasto Białogard,

- gminy miejsko-wiejskie: Karlino, Tychowo,
- gminy wiejskie: Gmina Białogard,
- miasta: Białogard, Karlino, Tychowo.

Powierzchnia powiatu białogardzkiego wynosi 845 km², co stanowi 4% powierzchni województwa i 0,27% powierzchni kraju. Poszczególne gminy zajmują powierzchnię: gm. Tychowo (350 km²), gm. Białogard (328 km²), gm. Karlino (141 km²) oraz miasto Białogard (26 km²).

Rysunek 1. Gminy powiatu białogardzkiego.

Źródło: opracowanie własne

Według danych GUS (31.12.2023 r.) powiat białogardzki zamieszkiwały 44 373 osoby, w tym: 22 595 kobiet oraz 21 778 mężczyzn. W ciągu 10 lat w stosunku do 2013 r., populacja powiatu zmniejszyła się o 4 526 osób. W związku z systematycznym spadkiem liczby ludności, gęstość zaludnienia w powiecie białogardzkim zmalała w badanym okresie z 57 do 52 osób na km².

Tabela 1. Liczba ludności i gęstość zaludnienia w powiecie białogardzkim w 2023 r..

Mieszkańcy	2023
Ogółem	44 373
Mężczyźni	21 778
Kobiety	22 595
Gęstość zaludnienia [os/km ²]	52,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na przestrzeni lat 2013-2023 dynamika zmian ludności powiatu była na poziomie 91%. Największy odpływ mieszkańców zanotowała gmina Tychowo (12%), a najmniejszy gmina Białogard (około 8%).

Gospodarka powiatu to przemysł przetwórczy: drzewny i rolno-spożywczy oraz rolnictwo, turystyka wodna i wędkarstwo.

W powiecie białogardzkim wędkarstwo jest popularne głównie dzięki rzece Parsęta oraz jej dopływów, takich jak Radew, Dębica, Mogilica, Liśnica. W tym celu wykorzystywane są również małe jeziora i zbiorniki wodne.

Na terenie powiatu białogardzkiego w 2023 roku funkcjonowało 5 308 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. Liczba działających na terenie powiatu podmiotów gospodarczych na przestrzeni ostatnich 10 lat wzrosła o 6,9% z 4 964 w 2013 r. do 5 308 podmiotów w 2023 r.. W kraju w analizowanym okresie liczba podmiotów wzrosła o 27%, a w województwie zachodniopomorskim o 14%.

Powiat białogardzki charakteryzował się niższym nasyceniem podmiotami prywatnymi w relacji do liczby ludności w wieku produkcyjnym w porównaniu do średniej województwa zachodniopomorskiego.

W strukturze wielkościowej podmiotów działających w powiecie białogardzkim dominują mikro i małe przedsiębiorstwa. 97% wszystkich podmiotów gospodarczych w Powiecie, to podmioty zatrudniające do 9 osób. Ta grupa wielkościowa przedsiębiorstw, jako jedyna w latach 2013-2023 charakteryzowała się przyrostem nowych podmiotów, który wyniósł 8%. W pozostałych grupach wielkościowych odnotowano spadek ich liczby.

II. Podsumowanie analizy i diagnozy

1. Wyzwania wybranych obszarów, gospodarka

Gospodarka i rynek pracy, główne wyzwania

Na terenie powiatu białogardzkiego można wyróżnić kilka obszarów, które wymagają podjęcia działań:

- promowanie i upowszechnianie idei lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności na obszarach wiejskich,
- dostosowywanie profilu kształcenia młodzieży i dorosłych do aktualnych potrzeb rynku pracy,
- przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia, w szczególności wśród grup społecznych wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem oraz mniej wykwalifikowanych.

Wizerunek i promocja, główne wyzwania

Na terenie powiatu białogardzkiego można wyróżnić kilka obszarów, które wymagają podjęcia działań:

- intensyfikowanie działań z zakresu promocji gospodarczej powiatu białogardzkiego,
- zwiększenie rozpoznawalności marki „Powiatu Białogardzkiego” w skali lokalnej, regionalnej i krajowej,
- poszerzenie grona odbiorców przekazów medialnych i działań promocyjnych powiatu,
- budowa trwałych relacji z gminami powiatu poprzez realizację wspólnych inicjatyw na rzecz społeczeństwa.

2. Wyzwania wybranych obszarów, rozwój społeczny

Edukacja, główne wyzwania

Na terenie powiatu białogardzkiego można wyróżnić kilka obszarów, które wymagają podjęcia działań: podstawowym zagrożeniem stabilnego funkcjonowania oświaty jest wciąż zmniejszający się poziom finansów przy rosnących wydatkach osobowych oraz związanych z bieżącym utrzymaniem infrastruktury.

- system kształcenia zawodowego powinien odpowiadać wymaganiom rynku pracy, nadążać za zmianami technologicznymi zachodzącymi w gospodarce i zapewniać należyłą jakość oferty edukacyjnej,
- problemem szkół i placówek powiatu białogardzkiego jest brak nauczycieli, o czym świadczy również deficyt wykwalifikowanej kadry według Barometru Zawodów.

Obecna kadra to w głównie nauczyciele powyżej 55 r. ż. Celem samorządów z terenu powiatu jest pozyskanie wykwalifikowanej, również młodszej kadry pedagogicznej.

Pomoc społeczna, główne wyzwania

Na terenie powiatu białogardzkiego można wyróżnić kilka obszarów, które wymagają podjęcia działań:

- wobec wysokiej dynamiki wzrostu grupy osób starszych, istnieje potrzeba rozszerzenia oferty pomocy społecznej kierowanej do osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami,
- zwiększenie liczby programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz programów psychologiczno-terapeutycznych.
- promocja idei rodzicielstwa zastępczego,
- organizowanie sieci rodzinnej pieczy zastępczej,
- pozyskiwanie środków na rozwój działań profilaktycznych mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie i uzależnień.

Opieka zdrowotna, główne wyzwania

Na terenie powiatu białogardzkiego można wyróżnić kilka obszarów, które wymagają podjęcia działań:

- z uwagi na tendencje wzrostu zachorowalności mieszkańców (szczególnie na nowotwory) i demograficznego starzenia się społeczeństwa, istnieje konieczność zwiększenia dostępności do świadczeń zdrowotnych, w tym dostosowanie ich do potrzeb osób starszych, ale również diagnostyki osób w wieku 20-49,
- w celu poprawy dostępności do świadczeń zdrowotnych wskazana jest realizacja programów polityki zdrowotnej obejmująca jak największą liczbę osób i inwestowania w profilaktykę zdrowotną,
- rozwój infrastruktury szpitala powiatowego prowadzonego przez Regionalne Centrum Medyczne w Białogardzie sp. z o.o.,
- kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób ze schorzeniami onkologicznymi, psychiatrycznymi i niepełnosprawnościami oraz przeciwdziałanie ich dyskryminacji.

Kultura, główne wyzwania

Wyzwaniem na kolejne lata realizacji Strategii będą:

- poprawa dostępności transportowej do wydarzeń kulturalnych,
- współpraca samorządów powiatu w przygotowywaniu i upowszechnianiu oferty kulturalnej,

- dostosowywanie oferty kulturalnej do zróżnicowanych potrzeb różnych grup mieszkańców,
- budowanie społeczności wokół wydarzeń i zainteresowań różnych grup mieszkańców.

Sport, główne wyzwania

Wyzwaniem na kolejne lata, w kontekście prognozowanego w najbliższych latach spadku liczby ludności w powiecie białogardzkim oraz starzenia się społeczeństwa, będzie dalsze polepszanie dostępności i stanu infrastruktury sportowej, a także promocja zdrowego stylu życia.

Istotną rolę odgrywać będzie także dalsze aktywizowanie organizacji pozarządowych w działania na rzecz promocji kultury fizycznej i zdrowego stylu życia. Wyzwaniem będzie również stworzenie koncepcji promocji turystycznej powiatu w oparciu o jego walory i zasoby we współpracy z lokalnymi partnerami.

Dziedzictwo kulturowe, główne wyzwania

Na terenie powiatu białogardzkiego można wyróżnić kilka obszarów, które wymagają podjęcia działań i są to:

- poprawa stanu technicznego zabytkowych obiektów,
- zahamowanie degradacji krajobrazu i zaśmiecania przestrzeni przez nieodpowiednią zabudowę,
- upowszechnianie świadomości wartości jakości krajobrazu kulturowego
- zainteresowanie władz samorządowych szczebla gminnego problematyką ochrony dziedzictwa kulturowego, wypracowanie wspólnych działań na różnych szczeblach administracji.

Usługi administracyjne, główne wyzwania

Najważniejszym wyzwaniem będzie bardziej intensywna promocja e-usług oraz zachęcanie obywateli i przedsiębiorców do załatwiania spraw i do kontaktów ze Starostwem Powiatowym w Białogardzie i innymi jednostkami organizacyjnymi Powiatu Białogardzkiego drogą elektroniczną.

Bezpieczeństwo publiczne, główne wyzwania

Istnienie różnego rodzaju zagrożeń społecznych i ekologicznych wymaga integracji działań służb, inspekcji i straży odpowiedzialnych za porządek publiczny oraz usprawnienia systemu bezpieczeństwa w powiecie dla mieszkańców i osób przebywających czasowo na terenie powiatu.

Wyzwaniem będzie również wygospodarowanie środków na zadania w ramach ochrony ludności i obrony cywilnej.

3. Wyzwania wybranych obszarów, infrastruktura, przestrzeń i środowisko

Infrastruktura techniczna i społeczna, główne wyzwania

Do głównych wyzwań Powiatu Białogardzkiego będą w najbliższych latach należały takie działania jak:

- rozwijanie sieci dróg powiatowych,
- poprawa stanu dróg i bezpieczeństwa na drogach powiatowych,
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej i sportowej,
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej i ochrony zdrowia.

Komunikacja publiczna, główne wyzwania

Głównym wyzwaniem Powiatu Białogardzkiego w najbliższych latach będzie wspieranie działań gmin powiatu w zakresie poprawy stanu komunikacji publicznej, a w tym na rzecz:

- poprawy i wyrównywania przez gminy dostępu komunikacyjnego miejscowości w powiecie,
- zapewniania przez gminy bezpieczeństwa użytkowników transportu zbiorowego,
- zwiększania przez gminy zdolności do organizowania finansowania zadań w sferze transportu publicznego.

Środowisko, główne wyzwania

Głównym wyzwaniem Powiatu Białogardzkiego w najbliższych latach będzie wspieranie działań gmin powiatu w zakresie poprawy i utrzymania dobrego stanu środowiska, a w tym na rzecz:

- likwidowania przez gminy nielegalnych wysypisk śmieci i odpadów niebezpiecznych,
- zmniejszania w gminach zanieczyszczenia wód i gleb oraz powietrza,
- dalszej likwidacji przez gminy azbestu występującego na nieruchomościach,
- rewitalizacji obszarów parkowych (m.in. przy obiektach zabytkowych).

4. Zidentyfikowane problemy powiatu białogardzkiego w trzech obszarach analizy strategicznej

Na podstawie przeprowadzonych warsztatów diagnostycznych, analizy desk research oraz badania społecznego zostały zidentyfikowane główne problemy powiatu.

Na potrzeby pracy nad strategią przyjęta została następująca definicja problemu: nieakceptowana sytuacja odnosząca się do podmiotu strategii, uniemożliwiająca utrzymanie pożądanego stanu lub osiągnięcie zamierzonych celów/rezultatów, a także nieakceptowany skutek oddziaływania wewnętrznych lub zewnętrznych czynników rozwojowych.

Problemy zostały określone w trzech obszarach: gospodarki, rozwoju społecznego oraz infrastruktury, przestrzeni i środowiska.

2.1. Obszar analizy: gospodarka

Przedsiębiorczość i innowacyjność

- 1) Mało firm innowacyjnych technologicznie.
- 2) Brak chętnych do pracy.
- 3) Niedostatek specjalistów na rynku pracy.
- 4) Migracja zarobkowa (odpływ ludności).
- 5) Słaba mobilność mieszkańców – bariera w dojazdach do pracy i szkół.
- 6) Brak infrastruktury do rozpoczęcia działalności gospodarczej w mniejszych miejscowościach.
- 7) Nerozwinięta współpraca i niski poziom gotowości do współpracy przedsiębiorców.

Turystyka

- 8) Nerozwinięta infrastruktura turystyczna (noclegi, mała dostępność transportowa).
- 9) Nerozwinięta oferta turystyczna, brak sieciowego produktu turystycznego.
- 10) Brak współpracy uczestników branży turystycznej.
- 11) Niewykorzystany potencjał turystyczny powiatu.
- 12) Brak promocji turystycznej powiatu.

Rolnictwo i leśnictwo

- 13) Duża liczba małych i rozproszonych gospodarstw rolnych, niski poziom towarowości gospodarstw.
- 14) Ograniczony dostęp do dobrej jakości lokalnych produktów rolnych.

Aktywizacja lokalnego rynku pracy

- 15) Utrzymujący się odpływ młodych, wykształconych mieszkańców powiatu.
- 16) Dziedziczone bezrobocie.
- 17) Niska gotowość do zmiany i podnoszenia kwalifikacji zawodowych u części mieszkańców.
- 18) Niewystarczająca liczba miejsc praktycznej nauki zawodu.

- 19) Mały udział rodziców w kształtowaniu przyszłości zawodowej dzieci (brak zrozumienia i umiejętności w tym zakresie oraz „eurosieroctwo”).
- 20) Duża nierównowaga na rynku pracy powiatu.
- 21) Dysproporcje oczekiwań osób na rynku pracy w stosunku do istniejącej oferty pracy.

Promocja gospodarcza powiatu białogardzkiego

- 22) Nierozwinięta promocja gospodarcza powiatu.
- 23) Brakuje współpracy samorządów powiatu i przedsiębiorców w zakresie promocji.

2.2. Obszar analizy: rozwój społeczny

Kapitał ludzki, edukacja publiczna

- 24) Niskie kwalifikacje osób poszukujących pracy.
- 25) Skutki społeczne i gospodarcze starzejącego się społeczeństwa.
- 26) Odpływ młodych i wykształconych osób z powiatu.
- 27) Wysoki wskaźnik bezrobocia i jednocześnie brak motywacji do podjęcia pracy przez osoby bezrobotne.
- 28) Rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami a szczególnie z autyzmem.
- 29) Niedostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy oraz predyspozycji i możliwości młodych ludzi, w tym osób z niepełnosprawnościami.
- 30) Niski poziom motywacji ludzi młodych do nauki i do zdobywania zawodu.
- 31) Duże braki kadry oświatowej, w szczególności praktycznej nauki zawodu.
- 32) Niski poziom zaangażowania rodziców we wspieraniu edukacji swoich dzieci.
- 33) Brak kompleksowych rozwiązań w zakresie warunków pracy i życia osób wchodzących w dorosłość.

Promocja i ochrona zdrowia

- 34) Niedobory kadry medycznej.
- 35) Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej.
- 36) Niewydolny system opieki lekarzy podstawowej opieki medycznej (lekarze rodzinni).
- 37) Ograniczona liczba miejsc zdrowotnej opieki długoterminowej.

Pomoc społeczna

- 38) Niewystarczający rynek usług społecznych w stosunku do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.
- 39) Duże braki kadrowe służb pomocy społecznej.
- 40) Rosnąca liczba osób uzależnionych od środków odurzających oraz alkoholu.

- 41) Uzależnienia cyfrowe.
- 42) Rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami.
- 43) Niewystarczająca oferta pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
- 44) Występujące bariery architektoniczne oraz w transporcie.
- 45) Zakłócenia przy współpracy i w komunikacji pomiędzy instytucjami pomocy społecznej.

Polityka prorodzinna

- 46) Zbyt mała liczba rodzin zastępczych.
- 47) Niewystarczająca kadra do pracy z rodzinami.
- 48) Zmniejszająca się liczba małżeństw i dzietność.

Wspieranie osób z niepełnosprawnościami

- 49) Ograniczony dostęp do specjalistów wspierających osoby z niepełnosprawnościami.
- 50) Niedostatek miejsc opieki przedszkolnej dla dzieci z niepełnosprawnościami.
- 51) Mała liczba miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
- 52) Ograniczone wsparcie zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.
- 53) Niestójny system wsparcia osób z niepełnosprawnościami (nierówna dostępność do usług).

Kultura

- 54) Bariera transportowa w dostępie do wydarzeń kulturalnych.
- 55) Zmniejszające się zainteresowanie ofertą kulturalną.
- 56) Trudności z docieraniem z ofertą kulturalną do młodzieży.

Kultura fizyczna

- 57) Zmniejszające się zainteresowanie aktywnością fizyczną i dostępnymi ofertami w tym zakresie.
- 58) Brak budowania świadomości zdrowego trybu życia.
- 59) Pogarszający się stan infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
- 60) Niewystarczająca liczba ścieżek pieszo-rowerowych.
- 61) Trudności w finansowaniu potrzeb w zakresie sportu i rekreacji.

Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli

- 62) Brak skutecznych lokalnych systemów ostrzegania, szczególnie na terenach wiejskich.

- 63) Zbyt długi czas oczekiwania na reakcję służb (braki kadrowe w Policji).
- 64) Brak obiektów ochrony ludności.
- 65) Brak specjalistów psychologów wspierających osoby będące w sytuacjach kryzysowych i uczestniczące w zdarzeniach masowych.
- 66) Brak szkoleń dla służb wspomagających w zakresie zachowania w sytuacjach kryzysowych, udzielania wsparcia oraz podstawowej pomocy psychologicznej.
- 67) Zagrożenia wynikające z cyberprzestępczości.
- 68) Brak policyjnych patroli pieszych.
- 69) Pogarszający się stan techniczny wyposażenia służb ratowniczo-gaśniczych.
- 70) Brak łączności radiowej służb ratowniczych na terenie powiatu.

Przeciwdziałanie bezrobociu

- 71) Utrzymujący się odpływ młodych, wykształconych mieszkańców powiatu.
- 72) Dziedziczone bezrobocie.
- 73) Niska gotowość do zmiany i podnoszenia kwalifikacji zawodowych u części mieszkańców.
- 74) Niewystarczająca liczba miejsc praktycznej nauki zawodu.
- 75) Mały udział rodziców w kształtowaniu przyszłości zawodowej dzieci (brak zrozumienia i umiejętności w tym zakresie oraz „eurosieroctwo”).
- 76) Duża nierównowaga na rynku pracy powiatu.
- 77) Dysproporcje oczekiwań osób na rynku pracy w stosunku do istniejącej oferty pracy.

2.3. Obszar analizy: infrastruktura, środowisko i przestrzeń

Infrastruktura drogowa powiatu

- 78) Zły stan techniczny i nieodpowiednie parametry dróg publicznych na terenie powiatu.
- 79) Niewystarczająco rozwinięta sieć dróg rowerowych i pieszych na terenie powiatu.
- 80) Przestarzałe konstrukcje i zły stan techniczny obiektów inżynierskich: mosty, przepusty.
- 81) Niewystarczająca sieć kanalizacji deszczowej w miejscowościach.
- 82) Drzewa rosnące przy krawędzi jezdni.
- 83) Niedostateczne oświetlenie dróg publicznych na terenach zabudowanych.
- 84) Zła klasyfikacja sieci dróg.
- 85) Niedostateczne finansowanie utrzymywania, remontów i przebudowy dróg.
- 86) Brak obwodnicy Białogardu i Tychowa.
- 87) Nieuregulowany stan prawny własności części działek drogowych na terenie powiatu.

- 88) Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych.

Transport zbiorowy

- 89) Bariery komunikacyjne w dostępie do i z mniejszych miejscowości (siatka i częstotliwość połączeń).
- 90) Niski standard przystanków autobusowych i kolejowych (zatoczki, wiaty, oświetlenie, oznakowanie).
- 91) Starzejący się tabor zbiorowego transportu publicznego będący w gestii gmin.
- 92) Ograniczone możliwości finansowania organizacji transportu publicznego.

Dziedzictwo kulturowe

- 93) Degradacja obiektów zabytkowych.
- 94) Niewykorzystane walory dziedzictwa kulturowego w ofercie turystycznej powiatu.
- 95) Niski stopień popularyzacji i promocji dziedzictwa kulturowego (brak edukacji w tym zakresie w programach szkolnych).
- 96) Niewystarczająca znajomość/wiedza na temat dziedzictwa kulturowego u mieszkańców powiatu.

Gospodarka nieruchomościami

- 97) Nieuregulowany stan prawny części nieruchomości.
- 98) Zły stan techniczny nieruchomości.
- 99) Starzejący się i niedofinansowany zasób mieszkaniowy.
- 100) Niewystarczająca ilość mieszkań komunalnych i socjalnych.
- 101) Niedostatek terenów inwestycyjnych.

Gospodarka wodna

- 102) Nieuregulowane stany prawne urządzeń i cieków wodnych.
- 103) Brak koordynacji działań melioracyjnych.
- 104) Pogarszający się stan sieci i urządzeń melioracyjnych.
- 105) Niedostatecznie rozwinięta sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenach wiejskich (zadanie gmin).
- 106) Wysokie stawki opłat za wodę i ścieki, szczególnie na terenach wiejskich (zadanie gmin).
- 107) Coraz niższy stan wód w rzekach i jeziorach.

Ochrona środowiska i przyrody

- 108) Nielegalne wysypiska śmieci i składowiska odpadów niebezpiecznych (rozwiązanie problemu jest w gestii gmin).
- 109) Zanieczyszczenie wód i gleb oraz powietrza.
- 110) Występujące gatunki roślin inwazyjnych i zwiększający się ich areal występowania: barszcz Sosnowskiego, rdestowiec, nawłóć kanadyjska.
- 111) Występowanie wyrobów zawierających azbest.
- 112) Kłusownictwo.
- 113) Występowanie dzikich zwierząt na obszarach zabudowanych.
- 114) Pogarszający się stan obszarów parkowych (m.in. przy obiektach zabytkowych).

5. Uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne rozwoju powiatu białogardzkiego w obszarach

Na podstawie przeprowadzonych analiz zidentyfikowano czynniki sprzyjające (mocne strony powiatu i szanse w otoczeniu powiatu) oraz niesprzyjające (słabości powiatu i zagrożenia w otoczeniu powiatu) w sferze gospodarczej, społecznej, infrastrukturalno-przestrzenno-środowiskowej powiatu. Identyfikacja dokonana została odrębnie dla czynników rozwojowych wewnętrznych (mocne strony i słabości), odnoszących się do powiatu, (na które powiat w dużym stopniu może wpływać) oraz czynników rozwojowych zewnętrznych (szanse i zagrożenia) odnoszących się do otoczenia powiatu, (na które powiat nie może wpływać lub może wpływać tylko w bardzo ograniczonym stopniu).

Poniższa analiza SWOT obejmuje:

- mocne strony powiatu, tj. uwarunkowania wewnętrzne (endogeniczne), czyli elementy rzeczywistości mających pozytywny charakter z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju,
- słabe strony powiatu tj. uwarunkowania wewnętrzne (endogeniczne) o negatywnym charakterze,
- szanse, tj. uwarunkowania zewnętrzne (egzogeniczne) sprzyjające rozwojowi powiatu. jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem powiatu lub są poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jego obszarze,
- zagrożenia, tj. uwarunkowania zewnętrzne (egzogeniczne) niesprzyjające rozwojowi powiatu. jako zagrożenia uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem powiatu lub są poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jego obszarze.

Tabela 2. Analiza SWOT

Mocne strony
Gospodarka + Dostępność na rynku pracy pracowników zagranicznych. + Istniejący potencjał bezrobotnych na rynku pracy. + Istniejące Specjalne Strefy Ekonomiczne. + Duża liczba sklepów dyskontowych. + Potencjał do rozwoju zielonej energii. + Walory przyrodnicze powiatu. + Duża liczba terenów leśnych i rolnych. + Istniejący potencjał przetwórstwa drewna oraz przetwórstwa rybnego. + Działająca Izba Rolnicza. + Działająca Manufaktura Spożywcza. + Działalność Stowarzyszenia Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych. + Istniejący stan i uwarunkowania rozwoju funkcji turystycznej, w tym walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe. + Istniejące partnerstwa ponadlokalne, umożliwiające współpracę i realizację działań rozwojowych. Rozwój społeczny + Regionalne Centrum Medyczne (RCM) w Białogardzie. + Centrum Zdrowia Psychicznego przy RCM w Białogardzie. + Dobrze rozwinięta sieć społecznej pomocy instytucjonalnej. + Dostępność miejsc żłobkowych i przedszkolnych. + Dostępność do oferty szkół podstawowych i ponadpodstawowych. + Dobrze rozwinięta oferta kulturalna instytucji kultury. + Bardzo dobrze rozwinięta oferta w zakresie kultury fizycznej i rekreacji. + Dobrze wyposażone jednostki ratowniczo-gaśnicze. + Sprawność służb ochrony przeciwpożarowej. + Istniejące zaplecze instytucjonalne kultury, realizujące szereg aktywności i działań na rzecz mieszkańców oraz rosnące zainteresowanie udziałem w kulturze wśród mieszkańców. + Istniejące zaplecze instytucjonalne sportu i rekreacji oraz rosnące zainteresowanie mieszkańców ofertą obiektów sportowych. + Zasoby dziedzictwa kulturowego. + Rozwinięty, zintegrowany potencjał instytucjonalny systemu pomocy społecznej.

Infrastruktura, środowisko i przestrzeń

- + Duża liczba obiektów zabytkowych.
- + Duże zalesienie terenu powiatu, bioróżnorodność.
- + Duży udział terenów Natura 2000.
- + Trzy rezerваты przyrody na terenie powiatu, obszary objęte ochroną przyrody (obszar chronionego krajobrazu Doliny Parsęty oraz tereny Parku Krajobrazowego „Pomorze Środkowe”).
- + Uwarunkowania przyrodnicze i środowiskowe sprzyjające rozwojowi funkcji turystycznej i rekreacyjnej.
- + Opracowane i wdrażane programy i działania w zakresie ochrony środowiska.
- + Zorganizowany system gospodarki odpadami.

Słabe strony**Gospodarka**

- Wysoki stopień depopulacji.
- Bezrobocie dziedziczone, „popegeerowska” postawa części mieszkańców.
- Brak dużych zakładów przemysłowych.
- Degradacja małych placówek handlowych ze względu na dużą liczbę sklepów dyskontowych.
- Niedostatek miejsc parkingowych.
- Brak reprezentacji przedsiębiorców/brak samorządu gospodarczego.
- Brak organizacji skupiającej uczestników branży turystycznej.
- Słabo rozwinięte specjalizacje produkcji rolnej.
- Zmniejszająca się liczba hodowców zwierząt.
- Mały potencjał produktów gospodarczych do prowadzenia i promocji.
- Niski wskaźnik przyrostu naturalnego.
- Słabość i niski poziom konkurencyjności lokalnej gospodarki.
- Zróżnicowanie rozwoju ekonomicznego przestrzeni powiatu.
- Niedostatek własnych środków do finansowania działań rozwojowych.
- Niski poziom intensywności ruchu turystycznego (niewystarczająco wykorzystany potencjał turystyczny powiatu).

Rozwój społeczny

- Niski wskaźnik przyrostu naturalnego.
- Niewystarczająca liczba inicjatyw i kampanii prorodzinnych.
- Braki kadrowe w Policji.
- Duże wewnętrzne zróżnicowanie zjawisk demograficznych.

- Niewystarczające środki finansowe na ochronę zdrowia.
- Spadek liczby uczniów szkół średnich.
- Niska dostępność do kadr opieki zdrowotnej i braki specjalistów w zakresie ochrony zdrowia.
- Zróżnicowany poziom dostępności do opieki przedszkolnej.
- Istniejące deficyty w zakresie dostępności obiektów publicznych dla osób defaworyzowanych, w tym dot. infrastruktury oraz przygotowania organizacyjno-kadrowego.

Infrastruktura, środowisko i przestrzeń

- Niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacji.
- Niski udział odpadów zbieranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów.
- Umiarkowany potencjał dla rozwoju rolnictwa.
- Niedostateczna ilość środków finansowych na rozwój i utrzymanie dróg powiatowych i infrastruktury drogowej.

Szanse

Gospodarka

- + Wdrażanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym, które wpłynąć będzie na obniżenie ilości wytwarzanych odpadów.
- + Zachodzące, pozytywne zmiany w wymiarze gospodarczym w kraju, województwie i na terenie powiatu, związane ze wzrostem liczby podmiotów gospodarczych, wzrostem wynagrodzeń – wspierane przez dalsze procesy modernizacji infrastruktury drogowej.
- + Realizacja skoordynowanych działań rozwojowych w wymiarach funkcjonalnych, umożliwiającą lepsze wykorzystanie atutów przestrzennych, gospodarczych, np. w wymiarze turystycznym.
- + Dostęp do środków zewnętrznych na dalszy rozwój i modernizację regionu, w tym m.in. w ramach funduszy europejskich na lata 2021-2027 i w kolejnych przewidywanych okresach programowania funduszy europejskich.
- + Dalszy rozwój i wzrost innowacyjności i wsparcie dla przedsiębiorców w tym zakresie, pozwalające zachować i wzmocnić konkurencyjność gospodarki kraju.
- + Wzrost popytu na usługi i produkty czasu wolnego, rozwój turystyki, który sprzyjać będzie konkurencyjności gospodarki na terenie powiatu białogardzkiego.
- + Trwający proces transformacji energetycznej/węglowej, którego skutkiem będzie rozwój innowacyjnej i zielonej gospodarki.

- + Zwiększająca się integracja funkcjonalno-przestrzenna w ramach współpracy międzygminnej i międzyregionalnej Pomorza Zachodniego.
- + Upowszechnianie się modelu pracy zdalnej.
- + Pojawiający się na rynku pracy migranci (możliwość uzupełniania luki kadrowej).
- + Zmieniające się trendy w turystyce – różnicowanie potrzeb.
- + Rosnące zapotrzebowanie na krajową ofertę turystyczną.
- + Rozwój instalacji OZE¹.

Rozwój społeczny

- + Modernizacja systemu opieki zdrowotnej i zwiększenie nakładów na opiekę zdrowotną w budżecie kraju, co przyczyni się do poprawy dostępności i jakości usług medycznych.
- + Napływ migrantów do Polski, w tym obywateli państw trzecich, który wspierać będzie konkurencyjność rynku pracy.
- + Rozwój alternatywnych form kształcenia, w tym kształcenia domowego, które są w stanie odciążyć stacjonarną edukację.
- + Dostępność zewnętrznych środków finansowych na szkolenia i podnoszenie kwalifikacji, wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- + Szybkie zmiany technologiczne ułatwiające funkcjonowanie we wszystkich obszarach życia społecznego i indywidualnego.
- + Rosnące wymagania w regulacjach krajowych dotyczące tworzenia programów wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością.

Infrastruktura, środowisko i przestrzeń

- + Wsparcie z zakresu działań ekologicznych i środowiskowych, w szczególności dla rolnictwa (np. w ramach Europejskiego Zielonego Ładu).
- + Zewnętrzne środki finansowe, w tym z UE, m.in. na inwestycje środowiskowe.
- + Rozwój rozwiązań związanych z cyfryzacją w instytucjach publicznych.
- + Wsparcie i rozwój odnawialnych źródeł energii oraz dla działań na rzecz jakości powietrza atmosferycznego, których skutkiem będzie poprawa jakości powietrza na terenie powiatu.
- + Promocja i rozwój ekologicznych form transportu, w tym transportu zbiorowego.
- + Popularyzacja wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.
- + Dynamiczny rozwój technologii teleinformatycznych.

¹ Odnawialne Źródła Energii wykorzystujące naturalne zasoby, takie jak słońce, wiatr czy woda, do produkcji energii elektrycznej i ciepłej.

Zagrożenia

Gospodarka

- Nadmierne regulacje krajowe i unijne.
- Drenaż zasobów ludzkich przez większe lub bardziej konkurencyjne ośrodki i regiony, skutkujący odpływem migracyjnym, w szczególności osób młodych.
- Niekorzystne procesy demograficzne – zmniejszający się odsetek osób w wieku produkcyjnym.
- Wzrost cen/inflacja wpływająca na spadek wartości dochodów, w szczególności odczuwalna w przypadku regionów i grup społecznych o niższych wynagrodzeniach.
- Brak rozwiązań systemowych w edukacji zawodowej.
- Skomplikowane procedury pozyskiwania i rozliczania środków wsparcia.

Rozwój społeczny

- Nadmierne obciążenie uczniów programem nauczania.
- Przebodźcowanie ludzi młodych zalewem informacji z otoczenia.
- Zbyt mała dysproporcja pomiędzy świadczeniami socjalnymi a minimalnymi wynagrodzeniami za pracę wynikające z regulacji krajowych.
- Zbyt niskie kontrakty NFZ w stosunku do potrzeb.
- Brak szkół kształcących kadry pomocy społecznej.
- Niekorzystne trendy stylu życia i posiadania rodziny.
- Zbyt niskie finansowanie z PFRON w stosunku do potrzeb.
- Brak rozwiązań systemowych wspierających współpracę oświaty, służby zdrowia i pomocy społecznej.
- Zjawiska ograniczające aktywność ekonomiczną pracujących mieszkańców, związane m.in. ze starzeniem się społeczeństwa, potrzebą pogodzenia pracy zawodowej z opieką nad osobami zależnymi, przy jednoczesnym kurczeniu się liczby ludności w wieku produkcyjnym, odpływem migracyjnym młodych.
- Duże oczekiwania odnośnie wzrostu wynagrodzeń, które kształtować będą decyzje dot. zatrudnienia, aktywności zawodowej, w szczególności osób młodych.
- Nowe zadania i wytyczne rządowe nieuwzględniające możliwości JST (zasoby ludzkie i finansowe).
- Zbyt duża biurokratyzacja w służbie zdrowia i pomocy społecznej.
- Niedostatek specjalistów w służbie zdrowia z powodu ograniczeń finansowych.
- Niewystarczająco sprawny system kształcenia i wprowadzenia do pracy kadr medycznych.

Infrastruktura, środowisko i przestrzeń

- Niekorzystny bilans wody, pogłębiany przez zanieczyszczenie wód powierzchniowych oraz niekorzystne prognozy klimatyczne i hydrologiczne dla kraju.
- Wzrost zapotrzebowania na lokalne zasoby środowiska, w tym zasoby mineralne i wodę, co związane jest z intensywnym rozwojem inwestycyjnym kraju.
- Ograniczona dostępność zewnętrznych środków finansowych na ochronę zabytków.
- Trudność w stosowaniu uregulowań w zakresie ochrony środowiska i gospodarowania odpadami ze względu na ich liczbę, niespójność i ich zmienność.
- Wysokie koszty inwestycji w instalacje OZE.
- Rosnące ceny surowców energetycznych.
- Zagrożenia wynikające ze zmian klimatu, w tym szczególnie związane z deficytem wody.

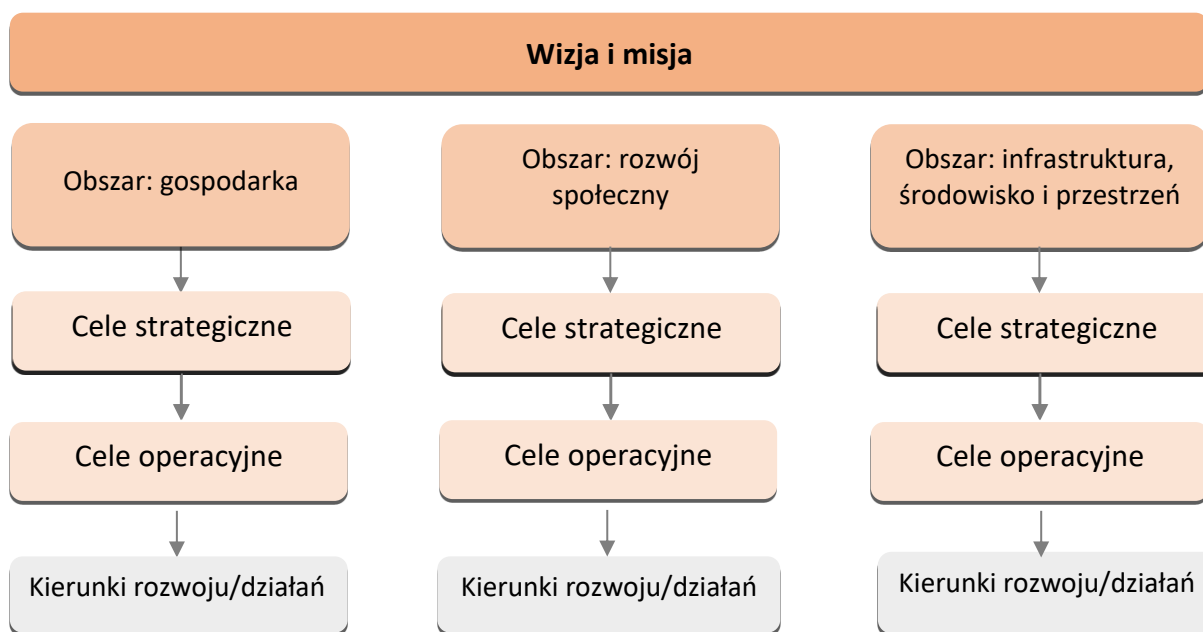
Źródło: opracowanie własne

III. Koncepcja Strategii Rozwoju

1. Struktura koncepcji Strategii

Struktura Strategii została przyjęta w formie drzewa celów i kierunków rozwoju/działań powiatu białogardzkiego. Prezentowana jest ona poniżej, odrębnie w trzech obszarach: gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym (obejmującym również środowisko i kwestie przestrzenne).

Rysunek 2. Drzewo celów i kierunków działań Strategii

Źródło: opracowanie własne

Dla każdego z trzech obszarów zostały opracowane cele strategiczne stanowiące uszczegółowienie wizji. Cele określają rezultaty o zasadniczym znaczeniu w długiej perspektywie czasu oraz kierunkują działania na rzecz rozwoju powiatu. cele strategiczne związane są z decyzjami dotyczącymi utrzymania lub zmiany wykorzystania zasobów i potencjału powiatu. cele strategiczne są dalej dekomponowane na cele szczegółowe oraz kierunki rozwoju/działań.

2. Wizja rozwoju powiatu białogardzkiego

Wizja przedstawia pożądaną obraz w danym okresie. Jest ona opisem wizerunku powiatu w odległej przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Wizja jest „fotografią” stanu i sytuacji powiatu w danym punkcie czasu w przyszłości. Jest to koncepcja, która powinna być motywująca, określająca pozytywny obraz uwzględniający lokalne uwarunkowania. Ukierunkowana jest ona prognostycznie, określa ogólny stan docelowy w koncepcji strategii, do którego zmierza powiat - wskazuje generalny kierunek jego rozwoju.

Wizja porządkuje obraz przyszłości powiatu, wyznacza ramy, w których ma być realizowana strategia oraz stanowi wzorzec określający tożsamość powiatu. Poniżej prezentowana jest wizja rozwoju powiatu białogardzkiego do 2034 roku.

Powiat białogardzki do roku 2034:

	To obszar o wysokim poziomie rozwoju kapitału społecznego, gdzie poziom zaufania w relacjach pomiędzy mieszkańcami i do instytucji publicznych oraz rozwinięta kultura współpracy ułatwiają wykorzystywanie potencjału rozwojowego powiatu.
	To obszar rozwijającej się innowacyjnej gospodarki, przyjazny dla przedsiębiorców i inwestorów.
	To obszar, na którym rozwinięta infrastruktura turystyczna oraz różnorodne atrakcje przyrodnicze, kulturowe i oferta czasu wolnego dla turystów i gości systematycznie zwiększają gospodarcze znaczenie turystyki.
	To obszar, na którym mieszkańcy i przyjezdni mogą łatwo przemieszczać się wykorzystując komunikację publiczną w kontaktach wewnątrz powiatu oraz w relacjach z szerokim otoczeniem.
	To obszar, na którym rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna pozwala na zaspakajanie rosnących potrzeb społecznych oraz ułatwia zwiększanie wykorzystania potencjału gospodarczego powiatu.
	To obszar, na którym zwiększa się dobrostan mieszkańcy, dzięki stałej poprawie warunków życia i różnicowanym możliwości swojego rozwoju.
	To obszar, na którym rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców pozwala na utrzymywanie wysokiej czystości środowiska oraz atrakcyjności walorów przyrodniczych powiatu.

3. Misja powiatu białogardzkiego

Misja stanowi syntetyczną deklarację określającą najwyższego poziomu cel, najogólniejszą koncepcję działania. W strategii tworzonej z udziałem partnerów społecznych, misja określa też wspólne zobowiązania wobec przyszłości. Poniżej prezentowana jest misja rozwoju powiatu białogardzkiego do 2034 roku.

Misja powiatu białogardzkiego do 2034

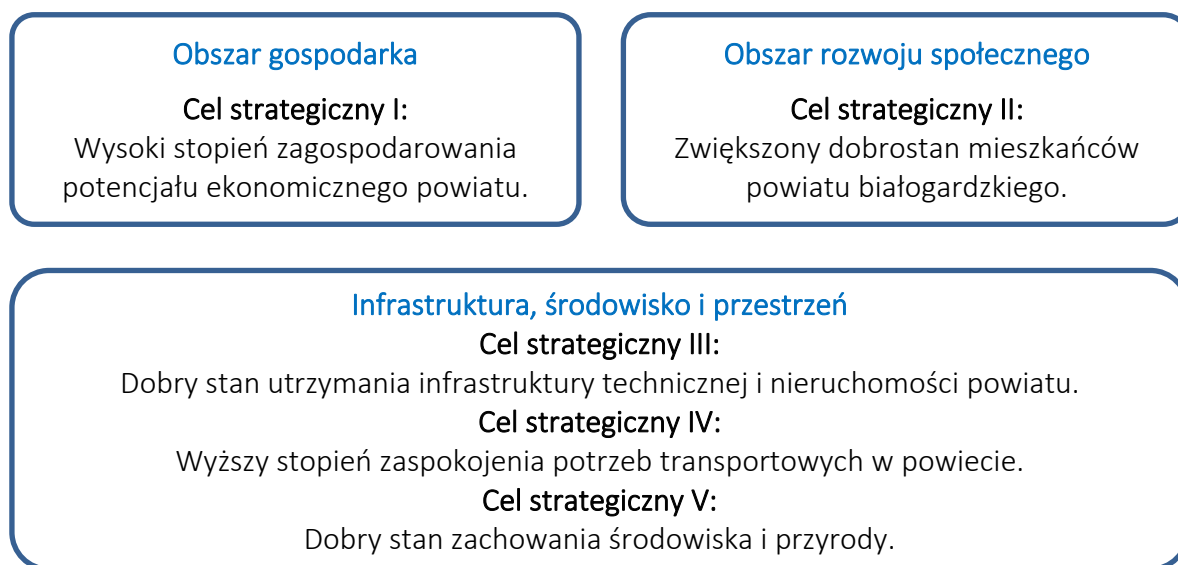
Powiat białogardzki to rozwinięta infrastrukturalnie przestrzeń, w której zintegrowani społecznie mieszkańcy mogą realizować swoje życiowe i zawodowe zamierzenia, wykorzystywać potencjał gospodarczy poprzez innowacje i współpracę przedsiębiorców, przyjaznych dla środowiska przyrodniczego aktywności produkcyjnych i usługowych oraz prowadzić zrównoważoną gospodarkę rolną i leśną.

Powiat białogardzki to środowisko przyjazne do: zamieszkania i pracy dla aktywnych zawodowo pokoleń mieszkańców, atrakcyjnego przyrodniczo i kulturowo wypoczynku dla turystów i gości oraz realizacji projektów gospodarczych przez inwestorów.

4. Drzewo celów i kierunków rozwoju/działań Strategii

Cele i kierunki rozwoju/działań Strategii Rozwoju Powiatu Białogardzkiego do roku 2034 zostały wypracowane na podstawie podsumowania wyników diagnozy oraz wyników spotkań warsztatowych z udziałem głównych interesariuszy powiatu i prezentowane są odrębnie w trzech obszarach: gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym (obejmującym również środowisko i kwestie przestrzenne).

Rysunek 3. Cele strategiczne powiatu

Źródło: opracowanie własne

Poniżej, w układzie tabelarycznym, prezentowane są cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Powiatu Białogardzkiego do roku 2034.

Tabela 3. Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki rozwoju/działania w obszarze gospodarka

	Cel strategiczny I. Wysoki stopień zagospodarowania potencjału ekonomicznego powiatu.
Zakres obszaru: Przedsiębiorczość i innowacyjność	
Cel operacyjny :	
1. Zwiększenie aktywności gospodarczej oraz innowacyjności mieszkańców powiatu.	
Kierunki rozwoju/działania	
1.1. Wsparcie i promowanie start-up. 1.2. Wsparcie i rozwój współpracy przedsiębiorców z przedstawicielami szkół średnich, branżowych oraz uczelni wyższych\instytucji naukowych. 1.3. Wspieranie lokalnej kooperacji przedsiębiorstw. 1.4. Skuteczne wykorzystywanie narzędzi aktywizujących osoby długotrwale bezrobotne (mające postawę pasywną). 1.5. Wsparcie mobilności mieszkańców, szczególnie z terenów wiejskich. 1.6. Zapobieganie wykluczeniu transportowemu mieszkańców. 1.7. Wspieranie programów zmieniających i podnoszących kwalifikacje zawodowe. 1.8. Promowanie samozatrudnienia i aktywnego poszukiwania pracy. 1.9. Wspieranie elastycznych i zdalnych form zatrudnienia i pracy. 1.10. Wspieranie pozyskiwania i utrzymania specjalistów przez przedsiębiorców z terenu powiatu. 1.11. Wspieranie rozwoju infrastruktury niezbędnej do uruchamiania i prowadzenia działalności gospodarczej. 1.12. Udział we współpracy gmin w zakresie wspierania przedsiębiorczości, w tym pozyskiwania inwestorów (inicjowanie i koordynowanie działań wspólnych w skali powiatu). 1.13. Wspieranie inicjatyw klastrowych na terenie powiatu.	
Zakres obszaru: Turystyka	
Cel operacyjny:	
2. Zwiększenie gospodarczego znaczenia turystyki w powiecie.	
Kierunki rozwoju/działania	
2.1. Wspieranie działań na rzecz utworzenia lokalnej organizacji turystycznej. 2.2. Zdefiniowanie potencjału turystycznego powiatu/inwentaryzacja. 2.3. Wspieranie tworzenia sieciowych, zintegrowanych produktów turystycznych i rekreacyjnych na bazie unikalnych walorów przyrodniczych i kulturowych w powiecie. 2.4. Wspieranie i promowanie rozwoju turystyki rowerowej, kajakarskiej i wędkarskiej. 2.5. Promowanie miejsc/terenów o unikatowych walorach przyrodniczych oraz oferty turystycznej powiatu we współpracy z podmiotami działającymi w branży turystycznej. 2.6. Wypromowanie turystycznej marki powiatu w oparciu o istniejące walory przyrodnicze, kulturowe i historyczne.	

2.7. Wsparcie działań promujących gospodarstwa agroturystyczne. 2.8. Wsparcie działań na rzecz poprawy jakości bazy turystycznej. 2.9. Współpraca z Zachodniopomorską Regionalną Organizacją Turystyczną w zakresie rozwoju turystyki na terenie powiatu.
Zakres obszaru: Rolnictwo i leśnictwo
Cel operacyjny:
3. Wsparcie aktywności podmiotów sektora rolnictwa i leśnictwa.
Kierunki rozwoju/działañ
3.1. Promocja produktów rolnictwa lokalnego z terenu powiatu. 3.2. Wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego. 3.3. Wsparcie skrócenia łańcucha dostaw produktów od rolnika do konsumenta. 3.4. Wsparcie działań na rzecz utrzymania wysokiej lesistości i kultury leśnej powiatu. 3.5. Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie gospodarki leśnej.
Zakres obszaru: Aktywizacja lokalnego rynku pracy
Cel operacyjny:
4. Wyższy stopień zrównoważenia rynku pracy w powiecie.
Kierunki rozwoju/działañ
4.1. Aktywizacja lokalnego rynku pracy. 4.2. Promowanie zawodów pożądaných na lokalnym, zmieniającym się rynku pracy. 4.3. Aktywizacja osób bezrobotnych z tzw. terenów popegeerowskich. 4.4. Zwiększanie dostępności miejsc praktycznej nauki zawodu. 4.5. Wsparcie współpracy uczestników lokalnego rynku pracy na rzecz lepszego dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy. 4.6. Wsparcie przedsiębiorców w tworzeniu nowych miejsc pracy. 4.7. Wsparcie programów motywujących młodych mieszkańców powiatu do podejmowania pracy i życia na terenie powiatu. 4.8. Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych (podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowanie zawodowe osób bezrobotnych). 4.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi na rzecz wsparcia klientów PUP.
Zakres obszaru: Promocja gospodarcza powiatu białogardzkiego
Cel operacyjny:
5. Pozytywny wizerunek powiatu.
Kierunki rozwoju/działañ
5.1. Wsparcie lokalnej kooperacji przedsiębiorstw. 5.2. Wsparcie działań wspólnych samorządów i przedsiębiorców w zakresie promocji. 5.3. Stała koordynacja działań promocyjnych w skali powiatu. 5.4. Wsparcie integracji i koordynacji działań promocyjnych prowadzonych w gminach Powiatu. 5.5. Promowanie powiatu białogardzkiego jako miejsca atrakcyjnego i bezpiecznego do życia i pracy. 5.6. Budowanie wizerunku powiatu białogardzkiego jako miejsca atrakcyjnego dla inwestorów.

- 5.7. Wykreowanie cyklicznego wydarzenia wizerunkowego dla powiatu białogardzkiego o zasięgu ponadlokalnym.
- 5.8. Wspieranie działań na rzecz dostępu do zintegrowanej informacji o powiecie i wydarzeniach na terenie powiatu dla poszczególnych grup docelowych (dla biznesu, inwestorów, turystów i gości oraz mieszkańców).

Źródło: opracowanie własne

Tabela 4. Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki rozwoju/działań w obszarze rozwoju społecznego

	Cel strategiczny II. Zwiększony dobrostan mieszkańców powiatu białogardzkiego.
Zakres obszaru: kapitał ludzki, edukacja	
Cel operacyjny: 6. Rozwinięty i twórczy kapitał ludzki.	
Kierunki rozwoju/działań	
6.1 Promowanie podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 6.2 Rozwijanie kompetencji kluczowych (np. w zakresie umiejętności obywatelskich, społecznych, znajomości języków, przedsiębiorczości, itp.) osób dorosłych w ramach oferty edukacji pozaformalnej ² i nieformalnej ³ . 6.3 Wykorzystywanie wiedzy i doświadczenia osób w wieku senioralnym. 6.4 Aktywizacja zawodowa osób w wieku senioralnym (srebrna gospodarka) w zawodach deficytowych. 6.5 Tworzenie kompleksowych warunków oraz motywowanie młodych ludzi do podjęcia pracy i życia na terenie powiatu. 6.6 Wspieranie działań aktywizujących osoby bezrobotne na rynku pracy, w tym osób z niepełnosprawnością. 6.7 Śledzenie najlepszych i najnowszych trendów w zakresie metod i sposobów prowadzenia edukacji formalnej i pozaformalnej. 6.8 Cykliczne badanie potrzeb uczniów i nauczycieli oraz rynku pracy. 6.9 Tworzenie warunków organizacyjnych sprzyjających podejmowaniu przez szkoły ponadpodstawowe współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami - rozwijanie systemu staży i praktyk zawodowych. 6.10 Modelowanie oferty edukacyjnej na terenie powiatu we współpracy z uczestnikami rynku pracy - dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.	

² Edukacja pozaformalna – uczenie się zorganizowane instytucjonalnie, jednak poza programami kształcenia i szkolenia prowadzonymi do uzyskania kwalifikacji zarejestrowanej, czyli zestawu efektów uczenia się/kształcenia się, którego osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez uprawnioną instytucję i który został wpisany do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

³ Edukacja nieformalna – trwający przez całe życie proces kształtowania się postaw, wartości, umiejętności i wiedzy na podstawie różnych doświadczeń oraz wpływu edukacyjnego otoczenia (rodziny, znajomych, środowiska pracy, zabaw, rynku) oraz oddziaływania mass mediów.

6.11	Wsparcie rozwoju szkół ponadpodstawowych i placówek oświatowych poprzez nowoczesną bazę edukacyjną i sportową (rozbudowa, przebudowa, budowa, modernizacja infrastruktury szkolnej i przyszkolnej infrastruktury sportowej, wyposażenie sprzętowe).
6.12	Wspieranie programów stypendialnych i innych działań motywujących do nauki i zdobywania kompetencji.
6.13	Promowanie zdobywania kwalifikacji pedagogicznych do wykonywania praktycznej nauki zawodu oraz dokształcania się w tym zakresie.
6.14	Zwiększanie zaangażowania i umiejętności rodziców we wspieraniu edukacji swoich dzieci.
6.15	Upowszechnianie idei wolontariatu i działalności charytatywnej.
Zakres obszaru: Promocja i ochrona zdrowia	
Cel operacyjny:	
7. Bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców powiatu białogardzkiego.	
Kierunki rozwoju/działań	
7.1	Aktywne rekrutowanie kadry medycznej i tworzenie warunków do podjęcia zatrudnienia na terenie powiatu.
7.2	Wspieranie poprawy dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, w tym usług rehabilitacyjnych.
7.3	Podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia dostępności miejsc w placówkach zdrowotnej opieki długoterminowej.
7.4	Wspieranie działań, na rzecz zwiększenia nakładów finansowych na ochronę zdrowia.
7.5	Dostosowanie systemu opieki zdrowotnej w powiecie do aktualnych trendów demograficznych.
7.6	Profilaktyka i zwiększanie świadomości mieszkańców (we wszystkich grupach wiekowych) powiatu białogardzkiego w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.
7.7	Wspieranie różnych form aktywności prozdrowotnych mieszkańców oraz promowanie i wspieranie zdrowego trybu życia.
7.8	Wspieranie współpracy partnerów publicznych i społecznych w przygotowaniu i realizacji programów edukacji zdrowotnej.
7.9	Promowanie programów prozdrowotnych.
7.10	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury służącej ochronie zdrowia
7.11	Unowocześnianie aparatury medycznej i dostosowanie jej do aktualnych potrzeb i wymagań pacjentów.
Zakres obszaru: Pomoc społeczna, wspieranie osób z niepełnosprawnościami	
Cel operacyjny:	
8. Wysoki stopień zaspokojenia potrzeb osób wymagających wsparcia.	
Kierunki rozwoju/działań	
8.1	Wspieranie rozwoju rynku usług społecznych.
8.2	Promowanie wysokiej rangi i znaczenia osób świadczących usługi społeczne w miejscu zamieszkania.
8.3	Wspieranie świadczenia usług przez podmioty niepubliczne.

- 8.4 Uświadamianie skutków niezdrowego trybu życia, w tym nadużywania alkoholu i innych używek zaburzających świadomość oraz skutków uzależnień cyfrowych i innych.
- 8.5 Tworzenie warunków do rozwoju samopomocowych form wsparcia wśród mieszkańców dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 8.6 Prowadzenie specjalistycznego wsparcia dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej (udostępnianie wsparcia psychologicznego, logopedycznego, pracy socjalnej, poradnictwa prawnego, psychiatrycznego, terapii rodzinnej).
- 8.7 Rozwijanie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i z niepełnosprawnościami intelektualnymi.
- 8.8 Prowadzenie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałanie destrukcyjnym zachowaniom osób niedostosowanych społecznie.
- 8.9 Rozwijanie różnych form wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, w tym zwiększanie dostępu do usług asystenta osoby z niepełnosprawnością.
- 8.10 Promocja i wsparcie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.
- 8.11 Dalsze usuwanie i niwelowanie barier architektonicznych oraz barier występujących w transporcie.
- 8.12 Modernizacja infrastruktury Domu Pomocy Społecznej.
- 8.13 Wspieranie sieci współpracy i wymiany doświadczeń oraz poprawa komunikacji pomiędzy instytucjami pomocy społecznej oraz innymi uczestnikami działającymi na rzecz rodziny.
- 8.14 Wspieranie programów służących poprawie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami.
- 8.15 Aktywna rekrutacja i wsparcie zatrudnienia specjalistów pracujących z osobami z niepełnosprawnościami.
- 8.16 Wzmacnianie kompetencji pracowników pomocy społecznej.
- 8.17 Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami.
- 8.18 Edukacja w zakresie możliwości korzystania ze wsparcia osób z niepełnosprawnościami.
- 8.19 Wspieranie działań na rzecz utworzenia miejsc przedszkolnych dla dzieci z niepełnosprawnościami.
- 8.20 Promocja wśród pracodawców zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

Zakres obszaru: Polityka prorodzinna

Cel operacyjny:

9. Skuteczna polityka prorodzinna na terenie powiatu.

Kierunki rozwoju/działań

- 9.1 Umacnianie i promocja rodzicielstwa zastępczego.
- 9.2 Tworzenie warunków do rozwoju rodzicielstwa zastępczego - rozszerzenie usług specjalistycznych dla rodzin zastępczych i ich podopiecznych.
- 9.3 Wspieranie działań na rzecz tworzenia samorządowych programów wspierających rodzinę (w tym karta dużej rodziny, karta seniora).
- 9.4 Wolontariat na rzecz rodzin poprzez pomoc w nauce i organizację czasu wolnego dla dzieci.
- 9.5 Tworzenie warunków do pozyskiwania kadry do pracy z rodzinami i z dziećmi.
- 9.6 Promocja instytucji małżeństwa i dietności.

Zakres obszaru: kultura, kultura fizyczna
Cel operacyjny: 10. Rozwinięta oferta czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych.
Kierunki rozwoju/działań
10.1 Zmniejszanie barier organizacyjnych i technicznych w dostępie do wydarzeń kulturalnych i sportowych. 10.2 Promocja oferty kulturalnej adresowanej do różnych grup odbiorców. 10.3 Zintensyfikowanie działań włączających różne grupy mieszkańców do tworzenia oferty kulturalnej. 10.4 Poprawa stanu technicznego i wizualnego infrastruktury sportowej. 10.5 Rozbudowa sieci ścieżek pieszo-rowerowych. 10.6 Pozyskiwanie środków finansowych na potrzeby rozwoju i utrzymania sportu i rekreacji. 10.7 Wspieranie organizacji (klubów) i imprez sportowych na terenie powiatu. 10.8 Promocja oferty kulturalnej adresowanej do różnych grup odbiorców. 10.9 Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.
Zakres obszaru: Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli
Cel operacyjny: 11. Wyższy poziom bezpieczeństwa mieszkańców i infrastruktury krytycznej.
Kierunki rozwoju/działań
11.1 Budowa nowoczesnego systemu łączności radiowej służb ratowniczych w powiecie, umożliwiającego efektywną i bezpieczną komunikację. 11.2 Wspieranie działań na rzecz skrócenia czasu oczekiwania na interwencję Policji. 11.3 Podjęcie działań mających na celu stworzenie bezpiecznych miejsc schronienia dla ludności na wypadek sytuacji kryzysowych. 11.4 Pozyskiwanie specjalistów psychologów wspierających osoby będące w sytuacjach kryzysowych i uczestniczących w zdarzeniach masowych. 11.5 Organizacja szkoleń dla służb wspomagających w zakresie reagowania w sytuacjach kryzysowych, udzielania podstawowego wsparcia psychologicznego oraz praktycznych ćwiczeń z zastosowaniem procedur bezpieczeństwa. 11.6 Działania zmierzające do zwiększenia bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni (ochrona systemów). 11.7 Kształtowanie świadomości na temat zagrożeń wynikających z cyberprzestępczości. 11.8 Działania na rzecz poprawy wyposażenia służb ratowniczo-gaśniczych. 11.9 Promocja działań służących przeciwdziałaniu przestępstwom (wyłudzeniom, kradzieżom, oszustwom). 11.10 Wspieranie współpracy partnerów publicznych i społecznych w prowadzeniu programów i działań profilaktycznych na rzecz poprawy bezpieczeństwa na terenie powiatu. 11.11 Prowadzenie działań na rzecz bezpieczeństwa użytkowników dróg poprzez poprawę ich oznakowania, w szczególności w miejscach niebezpiecznych. 11.12 Promocja działań w zakresie udzielania pierwszej pomocy.
Zakres obszaru: Przeciwdziałanie bezrobociu
Cel operacyjny: 12. Aktywizacja zawodowa mieszkańców powiatu.

Kierunki działań
12.1 Aktywizacja lokalnego rynku pracy. 12.2 Promocja i wspieranie procesu podejmowania działalności gospodarczej. 12.3 Promowanie zawodów pożądaných na lokalnym, zmieniającym się rynku pracy. 12.4 Aktywizacja osób bezrobotnych z tzw. terenów „popegeerowskich”. 12.5 Rozwój praktycznej nauki zawodu. 12.6 Wspieranie programów motywujących młodych mieszkańców powiatu do podejmowania pracy i życia na terenie powiatu.
Zakres obszaru: Dziedzictwo kulturowe
Cel operacyjny:
13. Zachowanie i utrwalanie dziedzictwa kulturowego powiatu.
Kierunki rozwoju/działania
13.1 Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania degradacji obiektów zabytkowych. 13.2 Popularyzowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców i gości powiatu, w tym także wśród uczniów. 13.3 Wspieranie wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe np. twórczość artystyczną, gwarę, zwyczaje, obyczaje ludowe. 13.4 Wykorzystanie obiektów dziedzictwa kulturowego do promowania powiatu białogardzkiego.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki rozwoju/działania w obszarze infrastruktura, środowisko i przestrzeń

	Cel strategiczny III. Dobry stan utrzymania infrastruktury technicznej i nieruchomości powiatu.
	Zakres obszaru: Infrastruktura drogowa powiatu
	Cel operacyjny:
	14. Poprawa stanu i standardu dróg powiatowych oraz bezpieczeństwa ich użytkowników.
	Kierunki rozwoju/działania
	14.1 Poprawa stanu technicznego dróg na terenie powiatu (w tym chodników, oznakowania, sygnalizacja) oraz obiektów inżynierskich: mosty, przepusty. 14.2 Rozbudowa sieci dróg rowerowych i pieszych oraz poprawa stanu istniejących ciągów pieszych. 14.3 Budowa i rozbudowa sieć kanalizacji deszczowej w miejscowościach powiatu. 14.4 Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg poprzez odpowiednią pielęgnację i utrzymanie drzew w ciągach drogowych. 14.5 Budowa oświetlenia dróg publicznych na terenach zabudowanych. 14.6 Przegląd i weryfikacja klasyfikacji dróg. 14.7 Uregulowanie stanu prawnego własności części działek drogowych na terenie powiatu. 14.8 Podejmowanie działań zmierzających do pozyskiwania środków finansowych na remonty, przebudowy i utrzymanie dróg.

14.9 Podejmowania działań zmierzających do wybudowania obwodnic miejscowości Białogard i Tychowa. 14.10 Podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia dostępności miejsc parkingowych. 14.11 Podejmowanie współpracy w zakresie podniesienia bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego i utrzymania dróg, ze szczególnym uwzględnieniem miejsc newralgicznych dla bezpieczeństwa na terenie powiatu.	
Zakres obszaru: Gospodarka nieruchomościami	
Cel operacyjny: 15. Wysoki standard i dostępność powiatowych obiektów użyteczności publicznej oraz zwiększenie efektywności energetycznej obiektów i infrastruktury towarzyszącej.	
Kierunki rozwoju/działañ	
15.1 Podejmowanie działań na rzecz uregulowania stanu prawnego nieruchomości. 15.2 Cyfryzacja i upowszechnianie dostępu do zasobów ewidencyjnych nieruchomości. 15.3 Poprawa stanu technicznego oraz standardu powiatowych obiektów użyteczności publicznej i unowocześnianie ich wyposażenia, w tym termomodernizacja obiektów. 15.4 Dostosowywanie obiektów i terenów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz o ograniczonych możliwościach ruchowych. 15.5 Wykorzystywanie OZE w obiektach użyteczności publicznej. 15.6 Podejmowanie działań na rzecz remontów i modernizacji oraz budowy mieszkań, w tym komunalnych i socjalnych. 15.7 Podjęcie działań na rzecz pozyskania terenów inwestycyjnych, w tym na inwestycje mieszkaniowe.	
Zakres obszaru: Gospodarka wodna	
Cel operacyjny: 16. Dobre zaopatrzenie w wodę i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie wód opadowo-roztopowych.	
Kierunki rozwoju/działañ	
16.1 Prowadzenie działań na rzecz uregulowania stanu prawnego urządzeń i cieków wodnych. 16.2 Poprawa stanu zarządzania i utrzymania sieci i urządzeń melioracyjnych. 16.3 Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenach wiejskich. 16.4 Retencjonowanie wody. 16.5 Współpraca z samorządami i instytucjami w zakresie inicjatyw związanych z gospodarką wodną.	
	Cel strategiczny IV. Wyższy stopień zaspokojenia potrzeb transportowych w powiecie.
Zakres obszaru: Transport zbiorowy	
Cel operacyjny: 17. Poprawa dostępności transportu zbiorowego w powiecie - zmniejszenie wykluczenia części zamieszkałych terenów powiatu.	

Kierunki rozwoju/działań	
17.1 Podjęcie działań zmierzających do zmniejszenia/likwidacji barier komunikacyjnych w powiecie. 17.2 Poprawa standardów technicznych i wizualnych przystanków autobusowych i kolejowych. 17.3 Podjęcie działań na rzecz poprawy stanu taboru zbiorowego transportu publicznego. 17.4 Podejmowanie działań na rzecz pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na organizację transportu publicznego. 17.5 Dostosowanie rozkładów jazdy i tras do potrzeb społeczności lokalnej. 17.6 Wspieranie działań na rzecz dostępności do kolejowego transportu pasażerskiego. 17.7 Wspieranie działań na rzecz zorganizowania transportu dla osób z niepełnosprawnościami.	
	Cel strategiczny V. Dobry stan zachowania środowiska i przyrody.
Zakres obszaru: Ochrona środowiska i przyrody	
Cel operacyjny:	
18. Poprawa jakości środowiska i świadomości ekologicznej mieszkańców.	
Kierunki rozwoju/działań	
18.1 Monitorowanie stanu środowiska w powiecie (stan czystości powietrza, wody i gleb). 18.2 Podejmowanie działań na rzecz monitorowania i likwidacji gatunków roślin inwazyjnych. 18.3 Prowadzenie edukacji proekologicznej. 18.4 Wspieranie działalności organizacji i podmiotów zajmujących się ochroną środowiska i przyrody. 18.5 Wspieranie działań gmin na rzecz likwidacji nielegalnych wysypisk śmieci i składowisk odpadów niebezpiecznych oraz wyrobów zawierających azbest. 18.6 Podejmowanie działań na rzecz zapobiegania zanieczyszczeniu wód, gleby i powietrza. 18.7 Podejmowanie działań na rzecz ochrony zasobów naturalnych, w tym przed działaniami kłusowników. 18.8 Prowadzenie działań edukacyjnych na rzecz popularyzacji wiedzy na temat postępowania z dzikimi zwierzętami pojawiającymi się na obszarach zabudowanych. 18.9 Poprawa stanu obszarów parkowych (m.in. przy obiektach zabytkowych). 18.10 Wymiana źródeł energii ciepła w obiektach powiatowych na ekologiczne urządzenia grzewcze.	

Źródło: opracowanie własne

IV. Zarządzanie wdrożeniem Strategii

1. Organizacja wdrażania Strategii Rozwoju

Strategia Rozwoju Powiatu Białogardzkiego do roku 2034 powstała z udziałem głównych interesariuszy powiatu. Dokument wyznacza strategiczne i operacyjne cele rozwoju powiatu i ma nadrzędne znaczenie w stosunku do pozostałych dokumentów niższego rzędu. Podstawą systemu wdrożenia Strategii jest powiązanie dokumentu Strategii z pozostałymi dokumentami kierunkowymi (strategie i programy branżowe i sektorowe) powiatu oraz współpraca z samorządami gminnymi powiatu i partnerami społeczno-gospodarczymi, w których gestii jest część kierunków rozwoju/działań. System wdrażania Strategii jest opisany poniżej na trzech poziomach: organizacyjnym, merytorycznym i społecznym.

Poziom organizacyjny

Na poziomie organizacyjnym główne kierunki rozwoju/działań Strategii będą realizowane przez władze samorządu powiatowego, samorządowe instytucje publiczne, sektor prywatny oraz pozarządowy.

Zarządzanie strategiczne jest koordynowane przez Starostwo Powiatowe w Białogardzie. Jednostką odpowiedzialną za przygotowanie projektu Strategii i jej aktualizację jest Wydział Inwestycji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Białogardzie, który będzie pełnił funkcję głównego koordynatora wdrażania Strategii.

Wdrożenie strategii jest zależne od opracowania konkretnych programów, projektów i ustalania zadań przygotowanych w odpowiedzi na zdefiniowane w dokumencie cele i kierunki rozwoju/działań.

Do realizacji Strategii niezbędne będzie podejmowanie działań:

- samodzielnych przez Powiat Białogardzki i jednostki organizacyjne Powiatu Białogardzkiego,
- samodzielnych przez gminy powiatu białogardzkiego,
- wspólnych z udziałem partnerów z różnych sektorów: publicznego, prywatnego i pozarządowego,
- przez inne instytucje publiczne, podmioty sektora prywatnego i organizacje pozarządowe,
- indywidualnych przez nieformalne grupy i środowiska.

W okresie wdrażania Strategii władze Powiatu Białogardzkiego będą występowały w różnych rolach, w tym jako:

- bezpośredni samodzielny realizator zadań,
- inicjator działań,
- uczestnik działań podejmowanych wspólnie z innymi partnerami instytucjonalnymi i społecznymi,

- wspierający organizacyjnie, technicznie i finansowo działania podejmowane przez partnerów instytucjonalnych i społecznych.

Poziom merytoryczny

Zarządzanie strategiczne na poziomie merytorycznym będzie prowadzone poprzez monitoring stopnia osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych. W ramach ewaluacji efekty Strategii będą powiązane również z korzyściami społecznymi i gospodarczymi.

Dane do wskaźników realizacji Strategii będą pozyskiwane z następujących źródeł:

- dane gromadzone w wydziałach merytorycznych i jednostkach organizacyjnych Powiatu Białogardzkiego,
- budżet zadaniowy,
- sprawozdawczość budżetowa,
- coroczne raporty o stanie powiatu białogardzkiego,
- kontrola zarządcza,
- inne podmioty uczestniczące w realizacji zadań.
- dostępne statystyki publiczne.

Poziom społeczny

Na poziomie społecznym należy uwzględnić elementy upowszechniania informacji na temat Strategii i stopnia jej realizacji. Aby skutecznie przeprowadzić proces upowszechniania Strategii, dokument Strategii oraz informacje z monitoringu i ewaluacji będą udostępnione na stronie internetowej Powiatu Białogardzkiego.

Planowanie i wdrażanie Strategii w dialogu z interesariuszami pozwala na skuteczne wpływanie na długookresowe procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze i przestrzenne.

Ze względu na społeczne i gospodarcze znaczenie, Strategia jest dokumentem kierunkowym, który wykracza poza ustawowe zadania powiatu i obejmuje również kierunki rozwoju/działań, które są w ustawowej gestii samorządów gminnych oraz w gestii partnerów społeczno-gospodarczych. Pozwala to na pełnienie przez Powiat Białogardzki również funkcji inicjującej, koordynacyjnej i negocjacyjnej w przypadku części kierunków rozwoju/działań.

Strategia będzie podlegała sukcesywnej realizacji odpowiednio do aktualnych możliwości budżetowych, organizacyjnych oraz zmieniających się w dłuższym okresie czasu priorytetów społecznych i gospodarczych powiatu białogardzkiego.

2. Monitoring Strategii Rozwoju

2.1. Wprowadzenie

Przedmiotem monitoringu jest interwencja publiczna wynikająca ze Strategii a jej efekty są mierzone w ramach procedury ewaluacji. Celem przeprowadzania monitoringu jest pozyskanie danych odnośnie poziomu realizacji celów Strategii. W przypadku ewaluacji celem

jest formułowanie wniosków i rekomendacji mogących posłużyć udoskonalaniu zarówno obecnych, jak i przyszłych działań i interwencji. Ewaluacja dostarcza informacji potrzebnych do rozwiązywania problemów, które nie mogą zostać zdiagnozowane jedynie w oparciu o monitoring⁴.

Ewaluacja to obiektywna ocena rezultatów wdrażania Strategii, która powinna dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji, wykorzystywanych w procesie decyzyjnym.

Celem systemu monitorowania i ewaluacji jest:

- ocenianie skuteczności Strategii,
- wczesne ostrzeganie przed zagrożeniami,
- dostarczenie informacji niezbędnych do podjęcia decyzji o aktualizacji całej Strategii lub niektórych jej części.

Zakres monitorowania i ewaluacji obejmuje:

- realizację Strategii,
- pozyskiwanie informacji do wskaźników oceniających stopień osiągnięcia założonych w Strategii celów,
- czynniki rozwojowe wewnętrzne dotyczące powiatu i zewnętrzne występujące w otoczeniu powiatu, które w istotny sposób wpłynęły na dotychczasową realizację Strategii i wpływają na ewentualną potrzebę jej aktualizacji.

System składa się z dwóch podsystemów:

- **monitoringu:** obejmującego zbieranie i selekcjonowanie informacji, wskazanie jednostek odpowiedzialnych za pozyskiwanie, gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji niezbędnych do wyliczania wskaźników monitoringu,
- **ewaluacji:** obejmującej ocenę i interpretację zgromadzonych w podsystemie monitoringu danych. Sprawnie funkcjonujący i odpowiednio zaplanowany monitoring jest podstawowym warunkiem pozyskania rzetelnych danych umożliwiających dokonanie ewaluacji Strategii. Dla prowadzonej oceny wykorzystana zostanie ewaluacja *on-going*⁵ i *ex post*⁶.

⁴ Bienias S., Strzęboszewski P., Opałka E. (2012) Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, MRR, Warszawa.

⁵ Ewaluacja *on-going* - dokonywanie okresowej oceny realizacji strategii i jej wpływu na rozwój powiatu. Ocena ta, a przede wszystkim identyfikacja ewentualnych problemów, umożliwi weryfikację lub aktualizację dokumentu strategii.

⁶ Ewaluacja *ex post* - ocena przeprowadzana po zakończeniu strategii lub interwencji, służąca analizie i ocenie jej faktycznych skutków, celów i trwałości.

2.2. Monitoring Strategii

Monitoring będzie prowadzony corocznie w ramach sporządzanego Raport o stanie Powiatu Białogardzkiego za dany rok. Dokument ten będzie zawierał informacje nt. realizacji działań wynikających ze Strategii. Koordynatorem działań nad powstaniem Raportu jest sekretarz powiatu.

3. Ewaluacja Strategii Rozwoju

Ewaluacja prowadzona będzie, jako badanie społeczno-ekonomiczne, realizowane w celu oceny efektów i użyteczności wdrażanej Strategii.

Ewaluacja będzie polegała na analizie informacji uzyskanych z systemu monitoringu. Kryterium oceny będzie osiągnięty poziom realizacji celów Strategii Rozwoju Powiatu Białogardzkiego.

Badanie ewaluacyjne będzie prowadzone na podstawie informacji nt. realizacji działań wynikających ze Strategii, zawartych w kolejnych rocznych Raportach o stanie Powiatu Białogardzkiego. Wydział Inwestycji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Białogardzie będzie dokonywał badanie ewaluacyjne na podstawie danych dostarczonych z podsystemu monitoringu.

Na podstawie badań ewaluacyjnych, sporządzany będzie raport z ewaluacji Strategii. Kolejne raporty z ewaluacji będą opisywały stan realizacji Strategii w układzie narastającym. Raporty z ewaluacji będą udostępniane publicznie na stronie internetowej Powiatu Białogardzkiego.

4. Wskaźniki realizacji celów Strategii

Wskaźniki dla systemu monitorowania Strategii zostaną przypisane celom strategicznym i operacyjnym. Określenie wskaźników pozostaje w gestii Starosty. Wskaźniki i dane z ich monitoringu będą mogły być również wykorzystane przy opracowywaniu wniosków o dofinansowanie projektów ze środków zewnętrznych.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności i gęstość zaludnienia w powiecie białogardzkim w 2023 r.....	5
Tabela 2. Analiza SWOT.....	17
Tabela 3. Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki rozwoju/działań w obszarze gospodarka	26
Tabela 4. Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki rozwoju/działań w obszarze rozwoju społecznego.....	28
Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki rozwoju/działań w obszarze infrastruktura, środowisko i przestrzeń	32

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Gminy powiatu białogardzkiego.	5
Rysunek 2. Drzewo celów i kierunków działań Strategii	23
Rysunek 3. Cele strategiczne powiatu.....	25